ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ

ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՈՒ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԱՄԲԻՈՆ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԾՐԱԳԻՐ

Դասընթաց 1901/B05. Արտասահմանյան երկրների պետության և իրավունքի պատմություն-1

Որակավորման աստիճան՝ բակալավրի կրթական ծրագիր

Կազմեց՝ ԵՊՀ պետության և իրավունքի տեսության ու պատմության ամբիոնի վարիչ, իրավ. գիտ. դոկտոր Ա. Վաղարշյանը

ԵՊՀ հրատարակչություն
ԵՐԵՎԱՆ – 2016

ԾՐԱԳՐԻ ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

1901/B05. Արտասահմանյան երկրների պետության և իրավունքի պատմություն-1 (2 կրեդիտ)
Շաբաթական 4 ժամ (32 դասախոսություն, 32 սեմինար, 86 ինքնուրույն աշխատանք)
1-ին կիսամյակ: Եզրափակիչ գնահատումով դասընթաց:

Նպատակը և խնդիրները.

Դասընթացի *ուսումնական նպատակն է* ուսանողին սովորեցնել համաշխարհային պետաիրավական մշակույթում մեծ ներդրում կատարած հնագույն և միջնադարյան երկրների պետության և իրավունքի պատմությունը, նպաստել մասնագետների ընդհանուր պատրաստվածությանը, նրանց մոտ պատամաիրավան մոտեցման մշակմանը:

Դասընթացի խնդիրներից են՝

Արտասահամանյան երկրների պետության և իրավունքի պատմության հետազոտությունը կարևոր դեր է խաղում բարձրակարգ իրավագետների պատրաստման գործում, քանի որ ուսանողները ձեռք են բերում պետաիրավական երևույթներին պատմական մոտեցում դրսևորելու հմտություն, ինչպես նաև սովորում են պետությունը և իրավունքը ճանաչելու գիտական մեթոդաբանությունը:

Միաժամանակ պետության և իրավունքի համընդհանուր պատմության հետազոտությունն ունի էական գործնական նշանակություն: Պատմությունը մարդկային մշակույթի գանձարանն է, որից պետք է վերցնել արդիականության հիմնախնդիրների լուծման համար պիտանի փորձը:

Պետության և իրավունքի ընդհանուր պատմության ուսումնասիրությունն ունի նաև նախապատրաստող նշանակություն, քանի որ սովորողին պատրաստում է յուրացնելու ճյուղային իրավագիտական դասընթացները, որոնք, ի վերջո, պատմական գործընթացի զարգացման արդյունք են:

Կրթական վերջնաարդյունքները.

Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը.

1. կսովորի աշխարհի պետաիրավական մշակույթում մեծ ներդրում կատարած, կարևոր քաղաքական նշանակություն ունեցած հին և միջին դարաշրջանի երկրների պետաիրավական պատմությունը,
2. պատմական փորձի սովորելուն զուգընթաց ձեռք կբերի արդի պետաիրավական իրականության ավելի խորը, բազմակողմանի ճանաչման հմտություն, դրա կատարելագործման ճանապարհները որոշելու գիտելիքներ,
3. ապագա մասնագետի մոտ կձևավորի իրավական իմաստնություն և քաղաքական խորաթափանցություն, պատմաիրավական, ստեղծագործական, քննադատական մոտեցում, կհարստացնի նրա իրավական մշակույթը:

Քննությունների անցկացման ձևերը և գնահատման չափանիշները

Նախատեսված 2 ընթացիկ գրավոր քննություններն անցկացվում են գրավոր յուրաքանչյուրը 4 միավոր առավելագույն արժեքով: Յուրաքանրյուր ընթացիկ գրավորի հարցատոմսը պարունակում է 4 առաջադրանք, յուրաքանչյուրը 1 միավոր: Միավորների քայլը 0,5: Գնահատումը կատարվում է ըստ ճիշտ պատասխանների:

Առաջին ընթացիկ գրավորը ներառում է դասընթացի 1-10 թեմաները, իսկ երկրորդը՝ 11-20:

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ, ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

ԹԵՄԱ 1. ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆՅԱՆ ԵՐԿՐՆԵՐԻ ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՐԿԱՆ, ՄԵԹՈԴՆԵՐԸ, ՊԱՐԲԵՐԱՑՈՒՄԸ

(1 ժամ դասախոսություն, 1 ժամ սեմինար)

1. Արտասահմանյան երկրների պետության և իրավունքի պատմության ուսումնասիրության առարկան:
2. Արտասահմանյան երկրների պետության և իրավունքի պատմության դերը իրավաբանական գիտությունների համակարգում:
3. Արտասահմանյան երկրների պետության և իրավունքի պատմության ուսումնասիրության նշանակությունը:
4. Արտասահմանյան երկրների պետության և իրավունքի պատմության ուսումնասիրման մեթոդները:
5. Արտասահմանյան երկրների պետության և իրավունքի պատմության պարբերացումը և դասընթացի համակարգը:

Հարցեր 1-3 *- անցկացվում են ակտիվ մեթոդների կիրառմամբ դասախոսություններ: Ինչպես դասախոսության, այնպես էլ սեմինար պարապմունքի ընացքում կիրառվում են՝ հիմնախնդիրային հանձնարարություններ. աշխատանքը փոքր խմբում. ինտերակտիվ ելույթ. որոշումների ծառ. ուղեղային գրոհ. ունեցի՞ր դիրքորոշում. համառոտ ելույթ. բանավեճ և քննարկում, դերային խաղեր:*

Ուսումնական ռեսուրսներն են՝ *ցուցադրական պիտույքներ (էլեկտրոնային պաստառներ, սխեմաներ), ուսումնական արդյունքին վերաբերող հարցաշարեր, իրավական խնդիրների շտեմարան, բանավեճերի կողմնորոշող թեմաներ:*

Հարցեր 4-5 *- ինքնուրույն աշխատանք, որի ընթացքում ուսանողները համապատասխան ուսումնական գրականության հիման վրա յուրացնում են թեմայի նշված և մնացած հարցերը:*

ԹԵՄԱ 2. ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ԾԱԳՈՒՄԸ

(1 ժամ դասախոսություն, 1 ժամ սեմինար)

1. Տոհմացեղային կարգերի քայքայումը: Պետության ծագման պատճառները: Աշխատանքի հասարակական բաժանման, սոցիալական գործառույթների տարբերակման ազդեցությունը քաղաքական (պետական) իշխանության ձևավորման և պետության ու իրավունքի կայացման վրա:
2. Մինչպետական հասարակության զարգացման (էվոլյուցիայի) փուլերը: Վաղ պետական ձևերը. նախապետություն (չիֆդոմ), վաղ պետություն:
3. Հին արևելյան, անտիկ հունահռոմեական քաղաքակրթություններում պետության և իրավունքի կայացման ու զարգացման առանձնահատուկ գծերը:
4. Հին արևելքի երկրների իրավական համակարգերի և իրավունքի աղբյուրների առանձնահատուկ բնույթը: Կրոնական գաղափարախոսության և ավանդույթների դերը հինարևելյան իրավունքում: Սոցիալական անհավասարության արտացոլումն իրավունքում:

Հարցեր 1-4 *– կարդացվում է ընդհանուր ամփոփ դասախոսությունը: Սեմինար պարապմունքի ընացքում կիրառվում են՝ հիմնախնդիրային հանձնարարություններ. աշխատանքը փոքր խմբում. ինտերակտիվ ելույթ. որոշումների ծառ. ուղեղային գրոհ. ունեցի՞ր դիրքորոշում. համառոտ ելույթ. բանավեճ և քննարկում, դերային խաղեր:*

Ուսումնական ռեսուրսներն են՝ *ուսումնական արդյունքին վերաբերող հարցաշարեր, իրավական խնդիրների շտեմարան, բանավեճերի կողմնորոշող թեմաներ:*

Հարցեր 1-4 *- ինքնուրույն աշխատանք, որի ընթացքում ուսանողները համապատասխան ուսումնական գրականության հիման վրա յուրացնում են թեմայի բոլոր հարցերը:*

ՄԱՍ1. ՀԻՆ ԱՇԽԱՀԻ ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆԸ
ԲԱԺԻՆ 1. ՀԻՆ ԱՐԵՎԵԼՔԻ ԵՐԿՐՆԵՐԻ ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆԸ (ՀԻՆ ԱՐԵՎԵԼՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ)

ԹԵՄԱ 3. ՀԻՆ ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔԸ

(2 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ սեմինար)

1. Հին Եգիպտոսի պետության պատմության պարբերացումը: Վաղ եգիպտական միասնական կենտրոնացված պետության ստեղծումը (մ.թ.ա. IV հազ. սկիզբ — մ.թ.ա. III հազ. ավարտ):
2. Պետության տնտեսական գործառույթը և նրա ազդեցությունը երկրի հատուկ սոցիալական կառուցվածքի ձևավորման վրա: Պետական իշխանության միահեծանական բնույթը և դրա կրոնական հիմնավորումը:
3. Պետական կառավարման մարմինների համակարգը (փարավոն, ջատի, չինովնիկություն, թագավորի կոչերին հլուները և այլն): Տեղական կառավարումը: Բանակը: Դատարանը:
4. Հին եգիպտական իրավունքը: Իրավունքի աղբյուրները: Թագավորական օրենքները:
5. Գույքային հարաբերությունների կարգավորումը: Պատիժ և հանցագործություն: Ամուսնություն և ընտանիք: Դատավարություն:

Հարցեր 1-4 *- անցկացվում են ակտիվ մեթոդների կիրառմամբ դասախոսություններ: Ինչպես դասախոսության, այնպես էլ սեմինար պարապմունքի ընացքում կիրառվում են՝ հիմնախնդիրային հանձնարարություններ. աշխատանքը փոքր խմբում. ինտերակտիվ ելույթ. որոշումների ծառ. ուղեղային գրոհ. ունեցի՛ր դիրքորոշում. համառոտ ելույթ. բանավեճ և քննարկում, դերային խաղեր:*

Ուսումնական ռեսուրսներն են՝ *ցուցադրական պիտույքներ (էլեկտրոնային պաստառներ, սխեմաներ), ուսումնական արդյունքին վերաբերող հարցաշարեր, իրավական խնդիրների շտեմարան, բանավեճերի կողմնորոշող թեմաներ:*

Հարց 5 *- ինքնուրույն աշխատանք, որի ընթացքում ուսանողները համապատասխան ուսումնական գրականության հիման վրա յուրացնում են թեմայի 5-րդ և մնացած հարցերը:*

ԹԵՄԱ 4. ՀԻՆ ՄԻՋԱԳԵՏՔԻ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔԸ

(2 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ սեմինար)

1. Պետության առաջացման և զարգացման առանձնահատկությունները Միջագետքում:
2. Շումերական ժամանակաշրջանի հասարակական կարգերը: Պետական կազմակերպության վաղ ձևը՝ քաղաք-պետություններ:
3. Պետություն-հեգեմոնների ձևավորումը: Ուրրի II դինաստիայի թագավորությունը (մ.թ.ա XXIII դար): Բաբելոն կենտրոնացված պետության հզորացումը (մ.թ.ա XX-XVII դդ.):
4. Պետական կարգը Բաբելոնում Համմուրաբիի օրոք: Թագավորի, համայնքների և տաճարների տեղը կառավարման մեջ: Բանակը: Դատարանը:
5. Էլամի հասարակական և պետական կարգերը: Ասորական թագավորության հասարակական և պետական կարգերը:
6. Հին միջագետքյան իրավունքը: Իրավունքի աղբյուրների էվոլուցիան Հին Միջագետքի պետություններում: Առաջին թագավորական օրենքները:
7. Համմուրաբի թագավորի օրենքների ընդհանուր բնութագիրը: Նորմերի շարադրման համակարգը:
8. Գույքային հարաբերությունների կարգավորումը: Պատիժ և հանցագործություն: Ամուսնություն և ընտանիք: Դատավարություն:

Հարցեր 3-4, 6-7 *- անցկացվում են ակտիվ մեթոդների կիրառմամբ դասախոսություններ: Ինչպես դասախոսության, այնպես էլ սեմինար պարապմունքի ընացքում կիրառվում են՝ հիմնախնդիրային հանձնարարություններ. աշխատանքը փոքր խմբում. ինտերակտիվ ելույթ.*

որոշումների ծառ. ուղեղային գրոհ. ունեցի՛ր դիրքորոշում. համառոտ ելույթ. բանավեճ և քննարկում, դերային խաղեր:

Ուսումնական ռեսուրսներն են՝ *ցուցադրական պիտույքներ (էլեկտրոնային պաստառներ, սխեմաներ), ուսումնական արդյունքին վերաբերող հարցաշարեր, իրավական խնդիրների շտեմարան, բանավեճերի կողմնորոշող թեմաներ:*

Հարցեր 1-2, 5, 8 - *ինքնուրույն աշխատանք, որի ընթացքում ուսանողները համապատասխան ուսումնական գրականության հիման վրա յուրացնում են թեմայի այդ հարցերը:*

ԹԵՄԱ 5. ԽԵԹԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔԸ

(1 ժամ դասախոսություն, 1 ժամ սեմինար)

1. Խեթական թագավորության ձևավորումը և զարգացումը: Հասարակական կառուցվածքը և տնտեսական հարաբերությունները խեթական թագավորությունում:
2. Խեթական թագավորության պետական կարգերը: Դատարանը: Բանակը:
3. Խեթական իրավունքը և դրա աղբյուրները:
4. Հասարակական կյանքի առանձին ոլորտների իրավական կարգավորման բովանդակությունը:

Հարցեր *1-3 - անցկացվում են ակտիվ մեթոդների կիրառմամբ դասախոսություններ: Ինչպես դասախոսության, այնպես էլ սեմինար պարապմունքի ընացքում կիրառվում են՝ հիմնախնդիրային հանձնարարություններ. աշխատանքը փոքր խմբում. ինտերակտիվ ելույթ. որոշումների ծառ. ուղեղային գրոհ. ունեցի՛ր դիրքորոշում. համառոտ ելույթ. բանավեճ և քննարկում, դերային խաղեր:*

Ուսումնական ռեսուրսներն են՝ *ցուցադրական պիտույքներ (էլեկտրոնային պաստառներ, սխեմաներ), ուսումնական արդյունքին վերաբերող հարցաշարեր, իրավական խնդիրների շտեմարան, բանավեճերի կողմնորոշող թեմաներ:*

Հարց 4 *- ինքնուրույն աշխատանք, որի ընթացքում ուսանողները համապատասխան ուսումնական գրականության հիման վրա յուրացնում են թեմայի այդ և մնացած հարցերը:*

ԹԵՄԱ 6. ՀԻՆ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔԸ

(1 ժամ դասախոսություն, 1 ժամ սեմինար)

1. Աքեմենյան կայսրության ձևավորումը և զարգացումը: Հասարակական կառուցվածքը և տնտեսական հարաբերությունները Աքեմենյան թագավորությունում:
2. Աքեմենյանների պետական կարգերը: Սատրապություններ: Դատարանը: Բանակը:
3. Պարսկական իրավունքը և դրա աղբյուրները:
4. Հասարակական կյանքի առանձին ոլորտների իրավական կարգավորման բովանդակությունը:

Հարցեր 1-3 *- անցկացվում են ակտիվ մեթոդների կիրառմամբ* ***դասախոսություններ****: Ինչպես դասախոսության, այնպես էլ սեմինար պարապմունքի ընացքում կիրառվում են՝ հիմնախնդիրային հանձնարարություններ. աշխատանքը փոքր խմբում. ինտերակտիվ ելույթ. որոշումների ծառ. ուղեղային գրոհ. ունեցի՛ր դիրքորոշում. համառոտ ելույթ. բանավեճ և քննարկում, դերային խաղեր:*

Ուսումնական ռեսուրսներն են՝ *ցուցադրական պիտույքներ (էլեկտրոնային պաստառներ, սխեմաներ), ուսումնական արդյունքին վերաբերող հարցաշարեր, իրավական խնդիրների շտեմարան, բանավեճերի կողմնորոշող թեմաներ:*

Հարց 4 - ինքնուրույն աշխատանք, որի *ընթացքում ուսանողները համապատասխան ուսումնական գրականության հիման վրա յուրացնում են թեմայի նշված և մնացած հարցերը:*

ԹԵՄԱ 7. ՀԻՆ ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔԸ

(2 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ սեմինար)

1. Հին Հնդկաստանի պետության պատմության պարբերացումը: Դասային-վառնայական բաժանման ձևավորումը և առաջին ցեղային պետությունների առաջացումը: Խոշոր պետությունների առաջացումը (մ.թ.ա. VI-IV դդ.):

2. Մաուրյաների կայսրությունը (մ.թ.ա. IV-II դդ.): Կայսերության պետական միասնության կազմակերպման առանձնահատուկ գծերը: Դիարմավիջայի քաղաքականությունը: Գաները և սանգիերը:

3. Թագավորի իշխանությունը և համայնքային կազմակերպությունը: Աստվածահաճո թագավորի քաղաքական-կրոնական հինդուսական հայեցակարգերը: Կենտրոնական և տեղական ապարատը: Խորհրդակցական կոլեգիալ մարմինների դերը: Բանակը: Դատարանը:

4. Հնդկաստանի ավանդական իրավունքը: Իրավունքի աղբյուների յուրիատուկ բնույթը. սովորույթ, դիարմաշաստրաներ, արտհաշաստրաներ, դիարմաշաստների մեկնաբանությունները: Կրոնածիսակարգային սկզբունքների և նորմերի գերակշռությունը իրավունքում:

5. Արտհաշաստրան (մ.թ.ա I — մ.թ. I դդ.) և Մանուի օրենքները: Գույքային և ընտանեկան հարաբերությունների կարգավորումը: Հանցագործություն և պատիժ: Դատավարություն: Հինդուսական ավանդական իրավունքի դպրոցները. միթակշարա և դաիիյաբագա:

Հարցեր *1, 3, 4 - անցկացվում են ակտիվ մեթոդների կիրառմամբ դասախոսություններ: Ինչպես դասախոսության, այնպես էլ սեմինար պարապմունքի ընացքում կիրառվում են՝ հիմնախնդիրային հանձնարարություններ. աշխատանքը փոքր խմբում. ինտերակտիվ ելույթ. որոշումների ծառ. ուղեղային գրոհ. ունեցի՛ր դիրքորոշում. համառոտ ելույթ. բանավեճ և քննարկում, դերային խաղեր:*

Ուսումնական ռեսուրսներն են՝ *ցուցադրական պիտույքներ (էլեկտրոնային պաստառներ, սխեմաներ), ուսումնական արդյունքին վերաբերող հարցաշարեր, իրավական խնդիրների շտեմարան, բանավեճերի կողմնորոշող թեմաներ:*

Հարցեր *2, 5 - ինքնուրույն աշխատանք, որի ընթացքում ուսանողները համապատասխան ուսումնական գրականության հիման վրա յուրացնում են թեմայի այդ և այլ հարցերը:*

ԹԵՄԱ 8. ՀԻՆ ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔԸ

(1 ժամ դասախոսություն, 1 ժամ սեմինար)

1. Պետության կայացման և զարգացման հիմնական էտապները Հին Չինաստանում: Շան-ին դինաստիայի առաջին պետական կազմավորումները (մ.թ.ա XV-XI դդ.):

2. Առաջին կենտրոնացված ցին պետության ստեղծումը: Լեգիզմը և Շան Յանի բարեփոխումները (մ.թ.ա. III դ.): Հան կենտրոնացված կայսերությունը (մ.թ.ա. III —մ.թ. III դդ.):

3. Միահեծական Չինաստանի կառավարման ավանդական համակարգի կազմավորումը: Ֆինանսական, ռազմական, հսկիչ և այլ գերատեսչությունները: Պաշտոնեության իրավական կարգավիճակը: Բանակը: Դատարանը:

4. Չինաստանի ավանդական իրավունքը: Ավանդական իրավունքի ձևավորումը: Լեգիզմի և կոնֆուցիականության պայքարի արտացոլումը իրավունքում: Իրավունքի աղբյուրները:

5. Քրեական նորմեր: Վարչական նորմեր: Ընտանեկան հարաբերությունների կարգավորումը: Դատավարություն:

Հարցեր *1, 3, 4 - անցկացվում են ակտիվ մեթոդների կիրառմամբ դասախոսություններ: Ինչպես դասախոսության, այնպես էլ սեմինար պարապմունքի ընացքում կիրառվում են՝ հիմնախնդիրային հանձնարարություններ. աշխատանքը փոքր խմբում. ինտերակտիվ ելույթ. որոշումների ծառ. ուղեղային գրոհ. ունեցի՛ր դիրքորոշում. համառոտ ելույթ. բանավեճ և քննարկում, դերային խաղեր:*

Ուսումնական ռեսուրսներն են՝ *ցուցադրական պիտույքներ (էլեկտրոնային պաստառներ, սխեմաներ), ուսումնական արդյունքին վերաբերող հարցաշարեր, իրավական խնդիրների շտեմարան, բանավեճերի կողմնորոշող թեմաներ:*

Հարցեր *2, 5 - ինքնուրույն աշխատանք, որի ընթացքում ուսանողները համապատասխան ուսումնական գրականության հիման վրա յուրացնում են թեմայի նշված և այլ հարցերը:*

ԲԱԺԻՆ 2. ԱՆՏԻԿ ԱՇԽԱՐՀԻ ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆԸ (ՀՈՒՆԱ-ՀՌՈՄԵԱԿԱՆ ԱՆՏԻԿ ՔԱՂԱՔԱԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ)

ԹԵՄԱ 9. ՀԻՆ ՀՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆԸ

(2 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ սեմինար)

1. Քաղաքական համայնքի ձևավորումը և պետության կայացումը Հունաստանում: Անտիկ պոլիսի էությունը:
2. Աթենքի ժողովրդավարական ստրկատիրական պետությունը: Սոլոնի և Կլիսթենեսի, Էֆիալտեսի և Պերեկլեսի բարեփոխումները Աթենքում:
3. Կառավարման համակարգը Աթենքում: Աթենական ժողովրդավարության ճգնաժամը:
4. Սպարտայի պետության կայացումը: Սպարտայի արիստոկրատական ստրկատիրական հանրապետություն: Լիկուրգոսի բարեփոխումները: Բնակչության սոցիալ-իրավական կառուցվածքը: Իշխանության ու կառավարման կազմակերպությունը:
5. Հին Հունաստանի իրավունքը: Աղբյուրները: Աթենական օրենսդրության ձևավորումը: Քաղաքացիություն: Ամուսնաընտանեկան և ժառանգական իրավունքը: Գույքային և առնտրային հարաբերությունները: Քրեական իրավունք: Դատավարություն:
6. Մակեդոնյան կայսրության պետաիրավական համակարգը: Հունա-եգիպտական իրավունքը:

Հարցեր 1-4 *- անցկացվում են ակտիվ մեթոդների կիրառմամբ դասախոսություններ: Ինչպես դասախոսության, այնպես էլ սեմինար պարապմունքի ընացքում կիրառվում են՝ հիմնախնդիրային հանձնարարություններ. աշխատանքը փոքր խմբում. ինտերակտիվ ելույթ. որոշումների ծառ. ուղեղային գրոհ. ունեցի՞ր դիրքորորշում. համառոտ ելույթ. բանավեճ և քննարկում, դերային խաղեր:*

Ուսումնական ռեսուրսներն են՝ *ցուցադրական պիտույքներ (էլեկտրոնային պաստառներ, սխեմաներ), ուսումնական արդյունքին վերաբերող հարցաշարեր, իրավական խնդիրների շտեմարան, բանավեճերի կողմնորոշող թեմաներ:*

Հարցեր 5-6 *- ինքնուրույն աշխատանք, որի ընթացքում ուսանողները համապատասխան ուսումնական գրականության հիման վրա յուրացնում են թեմայի այդ և մնացած հարցերը:*

ԹԵՄԱ 10. ՀԻՆ ՀՌՈՄԻ ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆԸ

(2 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ սեմինար)

1. Պետության ծագումը Հռոմում: Հանրապետության հաստատումը: Սերվիոս Տուլոսի բարեփոխումները: Տրիբունատները և վաղ դիկտատուրաները: Սենատ:
2. Հանրապետական կառավարման ձևի ծաղկումը և անկումը: Ռազմական դիկտատուրաները: Կեսարականություն և անձնական իշխանության ռեժիմը:
3. Կառավարման միապետական ձևի հաստատումը. պրինցիպատ և դոմինատ: Բանակի դերը պետական կառուցակարգում: Հռոմեական կայսերության ճգնաժամը և տրոհումը:
4. Հռոմեական իրավունքի պատմության հիմնական էտապները: Իրավունքի աղբյուրների զարգացումը: 12 աղյուսների օրենքը: Պրետորական էդիկտները և հռոմեական իրավաբանների աշխատությունները: Գայոսի ինստիտուցիաները: Հուստինիանոսի օրենսդրությունը:
5. Մասնավոր սեփականության ինստիտուտը: Նախադասական, դասական և հետդասական հռոմեական իրավունքի հիմնական ինստիտուտները:

Հարցեր 1-3 *- անցկացվում են ակտիվ մեթոդների կիրառմամբ դասախոսություններ: Ինչպես դասախոսության, այնպես էլ սեմինար պարապմունքի ընացքում կիրառվում են՝ հիմնախնդիրային հանձնարարություններ. աշխատանքը փոքր խմբում. ինտերակտիվ ելույթ. որոշումների ծառ. ուղեղային գրոհ. ունեցի՞ր դիրքորորշում. համառոտ ելույթ. բանավեճ և քննարկում, դերային խաղեր:*

Ուսումնական ռեսուրսներն են՝ *ցուցադրական պիտույքներ (էլեկտրոնային պաստառներ, սխեմաներ), ուսումնական արդյունքին վերաբերող հարցաշարեր, իրավական խնդիրների շտեմարան, բանավեճերի կողմնորոշող թեմաներ:*

Հարցեր 4-5 *- ինքնուրույն աշխատանք, որի ընթացքում ուսանողները համապատասխան ուսումնական գրականության հիման վրա յուրացնում են այդ և թեմայի մնացած հարցերը:*

ՄԱՍ 2. ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆԸ ՄԻՋԻՆ ԴԱՐԵՐՈՒՄ

ԲԱԺԻՆ 3. ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔԸ ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ԵՐԿՐՆԵՐՈՒՄ (ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ԱՎԱՏԱՏԻՐԱԿԱՆ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ)

ԹԵՄԱ 11. ՄԻՋՆԱԴԱՐՅԱՆ ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԵՎՐՈՊԱՅՈՒՄ

(2 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ սեմինար)

1. Միջնադարյան եվրոպական պետությունների կայացման և զարգացման առանձնահատկությունները. վաղ-ավատատիրական, դասային-ներկայացուցչական, բացարձակ միապետություններ:
2. Քաղաքական իշխանության տարալուծում-ապակենրոնացումը և կառավարման հայրենակալվածքային բնույթը:
3. Կաթոլիկ եկեղեցու՝ որպես համամիասնական քաղաքական կազմակերպության, ստեղծումը: Պապական կրոնապետությունը:
4. Քաղաքների և եկեղեցու դերն այդ գործընթացներում: Քաղաք-հանրապետությունները և քաղաքային ինքնակառավարումը:
5. Միջնադարյան եվրոպական իրավունքի հիմնական առանձնահատկությունները: Սովորութային իրավունքը և դրա ամրագրումը: Քաղաքային իրավունքը:
6. Կանոնական իրավունքի յուրահատուկ տեղը համաեվրոպական իրավական մշակույթում: Կանոնական իրավունքի ժողովածուները:
7. Հռոմեական իրավունքի ռեցեպցիան: Հռոմեական իրավունքի մեկնաբանները՝ գլոսատորները:

Հարցեր 1-5 *- անցկացվում են ակտիվ մեթոդների կիրառմամբ* ***դասախոսություններ****: Ինչպես դասախոսության, այնպես էլ սեմինար պարապմունքի ընացքում կիրառվում են՝ հիմնախնդիրային հանձնարարություններ, բանավեճ և քննարկում, դերային խաղեր:*

Հարցեր 6-7 *- ուսանողները համապատասխան ուսումնական գրականության հիման վրա յուրացնում են* ***ինքնուրույն աշխատանքի*** *ընթացքում:*

Ուսումնական ռեսուրսներն են՝ *ցուցադրական պիտույքներ (էլեկտրոնային պաստառներ, սխեմաներ), ուսումնական արդյունքին վերաբերող հարցաշարեր, իրավական խնդիրների շտեմարան, բանավեճերի կողմնորոշող թեմաներ:*

ԹԵՄԱ 12. ՖՐԱՆԿՆԵՐԻ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՎԱՂ ԱՎԱՏԱՏԻՐԱԿԱՆ ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԸ

(2 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ սեմինար)

1. Ֆրանկների վաղ ավատատիրական պետության առաջացումը և զարգացումը:
2. Մերովինգների շրջանի ֆրանկյան թագավորության պետական կարգը: Կ. Մարթելի բարեփոխումները (VIII դ.):
3. Կառավարման արքունահայրենակալվածքային համակար·ը և դրա էվոլուցիան:
4. Կարոլինգների դարաշրջանի (VIII-IX դդ.) ֆրանկյան կայսրությունը: Բանակը:
5. Իրավունքի կայացումը վաղավատատիրական եվրոպական հասարակություններում:
6. Բարբարոսական օրենքները: Սալիկյան օրենքի (VI դ.) ընդհանուր բնութագիրը:
7. Իրավունքի աղբյուրները (սովորութային, թագավորական և եկեղեցիական իրավունք):
8. Գույքային հարաբերությունների կարգավորումը: Պայմանագրային իրավունք:

9. Ամուսնություն և ընտանիք:
10. Հանցագործությունը, պատիժը և դատավարությունը ըստ սալիկյան օրենքի:

Հարցեր 1-8 - անցկացվում են ակտիվ մեթոդների կիրառմամբ դասախոսություններ: Ինչպես դասախոսության, այնպես էլ սեմինար պարապմունքի ընացքում կիրառվում են՝ հիմնախնդիրային հանձնարարություններ, բանավեճ և քննարկում, դերային խաղեր:

Հարցեր 9-10 - ուսանողները համապատասխան ուսումնական գրականության հիման վրա յուրացնում են ինքնուրույն աշխատանքի ընթացքում:

Ուսումնական ռեսուրսներն են՝ *ցուցադրական պլիտույքներ (էլեկտրոնային պաստառներ, սխեմաներ), ուսումնական արդյունքին վերաբերող հարցաշարեր, իրավական խնդիրների շտեմարան, բանավեճերի կողմնորոշող թեմաներ:*

ԹԵՄԱ 13. ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔԸ ՄԻՋՆԱԴԱՐՅԱՆ ՖՐԱՆՍԻԱՅՈՒՄ

(2 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ սեմինար)

1. Ֆրանսիայի վաղ ավատատիրական՝ սենյորիալ պետության կայացումը:
2. Դասային կարգերի ձևավորման իրավական հիմքերը: Ավատատիրական աստիճանակարգությունը: Գյուղացիները: Քաղաքային բնակչությունը:
3. Սենյորիալ միապետության քաղաքական ինստիտուտները՝ կենտրոնական թագավորական ապարատը: Տեղական կառավարումը:
4. Պետական իշխանության կենտրոնացման սկիզբը XIII դ.: Լյուդովիկոս IX ռազմական, պետական կառավարման ապարատի և դրամական բարեփոխումները: Միջավատատիրական պատերազմների արգելումը և թագավորի 40 օրվա ինստիտուտի ներմուծումը:
5. Դասերի իրավական վիճակի փոփոխությունները: Երրորդ դասի ձևավորումը:
6. Դասային-ներկայացուցչական միապետության կազմավորումը XIII դ.: Գլխավոր շթեյթները՝ 1302 թ.: Մեծ Մարտովյան օրդոնանսը՝ 1357 թ.:
7. Կենտրոնական և տեղական կառավարումը: Ֆինանսական համակարգը: Զինված ուժերի կազմակերպումը: Դատական համակարգը:
8. Բացարձակ միապետության առաջացումը և զարգացումը: Դասերի իրավական վիճակի փոփոխությունները XVI-XVIII դդ.:
9. Թագավորական իշխանության ուժեղացումը: Կառավարման կենտրոնացված ապարատի ստեղծումը XVI-XVIII դդ.: Ռիշելյեի բարեփոխումները: Պետական ֆինանսները: Բանակը: Դատարանը:
10. Ավատատիրական իրավունքի աղբյուրների էվոլուցիան: Գլոսատորների և հետգլոսատորների գործունեությունը և նրանց ազդեցությունը իրավունքի վրա: Իրավունքի միասնականացումը:
11. Բովեզիի կԿուտյումները և սովորութային իրավունքի այլ աղբյուրները:
12. Ավատատիրական սեփականության իրավունքը հողի նկատմամբ: Պարտավորական իրավունք: Արտադրության և առևտրի պետական կարգավորումը:
13. Ընտանեկան և ժառանգական իրավունք: Քրեական իրավունք: Դատավարություն:

Հարցեր 1-10 - անցկացվում են ակտիվ մեթոդների կիրառմամբ դասախոսություններ: Ինչպես դասախոսության, այնպես էլ սեմինար պարապմունքի ընացքում կիրառվում են՝ հիմնախնդիրային հանձնարարություններ, բանավեճ և քննարկում, դերային խաղեր:

12-13 հարցերը ուսանողները համապատասխան ուսումնական գրականության հիման վրա յուրացնում են ***ինքնուրույն աշխատանքի*** *ընթացքում:*

Ուսումնական ռեսուրսներն են՝ *ցուցադրական պլիտույքներ (էլեկտրոնային պաստառներ, սխեմաներ), ուսումնական արդյունքին վերաբերող հարցաշարեր, իրավական խնդիրների շտեմարան, բանավեճերի կողմնորոշող թեմաներ:*

ԹԵՄԱ 14. ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔԸ ՄԻՋՆԱԴԱՐՅԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻԱՅՈՒՄ

(1 ժամ դասախոսություն, 1 ժամ սեմինար)

1. Դասային կարգերը Գերմանիայում X-XII դդ.: Ազնվականություն, ազատ և անազատ գյուղացիներ, քաղաքացիներ:
2. Վաղավատատիրական միապետությունը. թագավորական իշխանությունը և կենտրոնական ապարատը, ռազմական և դատական համակարգը:
3. Քաղաքական ապակենտրոնացումը գերմանական կայսրությունում: Ոսկե բուլան (XIV դ.):
4. Գերմանական դասային-ներկայացուցչական միապետության առանձնահատկությունները: Ռեյխսթագ և կայսերական դատարան: Իշխանական բացարձակություն:
5. Պրուսիայի և Ավստրիայի պետական կարգերը: Լուսավորյալ միապետության ռեժիմը:
6. Գերմանական ֆեոդալական իրավունքի աղբյուրները և դրանց էվոլուցիան: Սաքսոնյան և Շվաբյան հայելիները (XIII դ.):
7. Համակայսերական օրենսդրությունը՝ 1532 թ. Կարոլինայի, 1794 թ. Պրուսական հողային օրենքի ընդհանուր բնութագիրը և հիմնական ինստիտուտները:
8. Հողային հարաբերությունների կարգավորումը: Ամուսնաընտանեկան և քրեական իրավունք: Ինկվիզիցիոն դատավարություն:
9. Հողերի իշխանական իրավունքը: Գերմանական քաղաքային իրավունքը:

Հարցեր 1-6 հարցերով անցկացվում են ակտիվ մեթոդների կիրառմամբ ***դասախոսություններ****: Ինչպես դասախոսության, այնպես էլ սեմինար պարապմունքի ընացքում կիրառվում են՝ հիմնախնդիրային հանձնարարություններ, բանավեճ և քննարկում, դերային խաղեր:*

Հարցեր *7-9 - ուսանողները համապատասխան ուսումնական գրականության հիման վրա յուրացնում են* ***ինքնուրույն աշխատանքի*** *ընթացքում:*

Ուսումնական ռեսուրսներն են՝ *ցուցադրական պիտույքներ (էլեկտրոնային պաստառներ, սխեմաներ), ուսումնական արդյունքին վերաբերող հարցաշարեր, իրավական խնդիրների շտեմարան, բանավեճերի կողմնորոշող թեմաներ:*

ԹԵՄԱ 15. ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔԸ ՄԻՋՆԱԴԱՐՅԱՆ ԱՆԳԼԻԱՅՈՒՄ

(2 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ սեմինար)

1. Անգլիական ֆեոդալական պետության զարգացման փուլերը: Ավատատիրական միապետության ձևավորումը: Վաղավատական անգլոսաքսոնական պետությունը:
2. Նորմանդական նվաճման ազդեցությունը ավատատիրական հասարակության և պետության զարգացման վրա (XI դ.):
3. Թագավորական իշխանության ուժեղացումը XI-XII դդ.: Հենրիխ II բերափոխումները (XII դ.):
4. Դասային ներկայացուցչական միապետությունը: Դասային կառուցվածքի առանձնահատկությունը: 1215 թ. Ազատությունների մեծ խարտիան: Պառլամենտի կազմավորումը և զարգացումը:
5. Տեղական կառավարման և արդարադատության համակարգի զարգացումը:
6. Անգլիական բացարձակության առանձնահատկությունները: Փոփոխությունները հասարակական կարգում: Տեղական կառավարման մարմինները: Բանակը: Դատարանը:
7. Անգլիական իրավունքի աղբյուրների յուրիատկությունը: Դատական հայցերի ձևերը:
8. Սթաթութները և դատական նախադեպերը, անգլիական իրավաբանների տրակտատները:
9. Իրավունքի երկու համակարգերի (ընդհանուր և արդարության) ձևավորումը:
10. Սեփականության իրավունքը: Պարտավորական, ընտանեկան, ժառանգական և քրեական իրավունքի հիմնական ինստիտուտները: Դատավարություն:

Հարցեր 1-7 հարցերով անցկացվում են ակտիվ մեթոդների կիրառմամբ ***դասախոսություններ****: Ինչպես դասախոսության, այնպես էլ սեմինար պարապմունքի ընացքում կիրառվում են՝ հիմնախնդիրային հանձնարարություններ, բանավեճ և քննարկում, դերային խաղեր:*

Հարց 10 - ուսանողները համապատասխան ուսումնական գրականության հիման վրա յուրացնում են ***ինքնուրույն աշխատանքի*** *ընթացքում:*

Ուսումնական ռեսուրսներն են՝ ցուցադրական պիտույքներ (էլեկտրոնային պաստառներ, սխեմաներ), ուսումնական արդյունքին վերաբերող հարցաշարեր, իրավական խնդիրների շտեմարան, բանավեճերի կողմնորոշող թեմաներ:

ԹԵՄԱ 16. ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔԸ ԲՅՈՒԶԱՆԴԻԱՅՈՒՄ

(2 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ սեմինար)

1. Բյուզանդական պետության ձևավորումը և զարգացումը: Սոցիալ-իրավական կարգերը Բյուզանդիայում:
2. Դասային կարգերը: Կախյալ բնակչությունը: Գյուղական համայնքը: Հողագործական օրենքը: Պետական ֆեոդալիզմ:
3. Պետական կարգը Բյուզանդիայում: Կայսերական իշխանությունը: Եկեղեցու կարգավիճակը և դերը պետության մեջ:
4. Կենտրոնական և տեղական կառավարումը: Կայսերական բյուրոկրատիան: Դատական համակարգը: Բանակը:
5. Բյուզանդիայի ճգնաժամը և անկումը:
6. Բյուզանդական իրավունքի ընդհանուր բնութագիրը և իրավունքի աղբյուրները IV-VII դդ: Հին հռոմեական իրավական մշակույթի ազդեցությունը:
7. Հուստինիանոսի օրենքների հավաքածուն:
8. Բյուզանդական իրավունքի հիմնական աղբյուրները VII-XI դդ.: Էկլոգայի, հողագործական, զինվորական և ծովային օրենքների ընդհանուր բնութագիրը:
9. Իրավունքի այլ հուշարձաններ. Պրոխիրիոն, Էպանագոգա, Վասիլիկաներ:

__Հարցեր 1-6__ - անցկացվում են ակտիվ մեթոդների կիրառմամբ __դասախոսություններ__: Ինչպես դասախոսության, այնպես էլ սեմինար պարապմունքի ընացքում կիրառվում են՝ հիմնախնդիրային հանձնարարություններ, բանավեճ և քննարկում, դերային խաղեր:

__Հարցեր 7-9__ - ուսանողները համապատասխան ուսումնական գրականության հիման վրա յուրացնում են __ինքնուրույն աշխատանքի__ ընթացքում:

__Ուսումնական ռեսուրսներն են__՝ ցուցադրական պիտույքներ (էլեկտրոնային պաստառներ, սխեմաներ), ուսումնական արդյունքին վերաբերող հարցաշարեր, իրավական խնդիրների շտեմարան, բանավեճերի կողմնորոշող թեմաներ:

ԹԵՄԱ 17. ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔԸ ՄԻՋՆԱԴԱՐՅԱՆ ՌՈՒՍԱՍՏԱՆՈՒՄ

(2 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ սեմինար)

1. Հին ռուսական պետության կազմավորումը (IX-XII դդ.): Դասերի ձևավորումը:
2. Պետությունը Ռուսաստանում ավատատիրական մասնատվածության ժամանակաշրջանում (XII-XIV դդ.): Բոյարական հանրապետությունները:
3. Ռուսական կենտրոնացված պետության կազմավորումը. հասարակական և պետական կարգերը (XV-XVI դդ.):
4. Դասային ներկայացուցչական միապետությունը Ռուսաստանում (XVI-XVII դդ.): Բացարձակ միապետության կազմավորումը և զարգացումը Ռուսաստանում (XVII-XVIII դդ.):
5. Հին ռուսական իրավունքի առաջացումը և զարգացումը:՝Ռուսական պրավդա՛:
6. Համառուսական իրավունքի առաջացումը: 1497թ. դատաստանագիրքը:
7. Իրավունքի համակարգումը XVI-XVII դդ.: 1550թ. դատաստանագիրքը և 1649թ. Սոբորային ուլոժենիան:
8. Իրավունքի զարգացումը և դրա աղբյուրների համակարգումը բացարձակ միապետության ժամանակաշրջանում: Քրեական և դատավարական իրավունքի կոդիֆիկացումը:
9. Իրավունքի առանձին ոլորտները:

*Հարցեր 1-6 - անցկացվում են ակտիվ մեթոդների կիրառմամբ **դասախոսություններ**: Ինչպես դասախոսության, այնպես էլ սեմինար պարապմունքի ընթացքում կիրառվում են՝ հիմնախնդիրային հանձնարարություններ, բանավեճ և քննարկում, դերային խաղեր:*

***Հարցեր 7-9** ուսանողները համապատասխան ուսումնական գրականության հիման վրա յուրացնում են **ինքնուրույն աշխատանքի** ընթացքում:*

***Ուսումնական ռեսուրսներն են՝** ցուցադրական պիտույքներ (էլեկտրոնային պաստառներ, սխեմաներ), ուսումնական արդյունքին վերաբերող հարցաշարեր, իրավական խնդիրների շտեմարան, բանավեճերի կողմնորոշող թեմաներ:*

ԲԱԺԻՆ 4. ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔԸ ԱՐԵՎԵԼՔԻ ՄԻՋՆԱԴԱՐՅԱՆ ԵՐԿՐՆԵՐՈՒՄ (ՄԻՋՆԱԴԱՐՅԱՆ ԱՍԻԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ)

ԹԵՄԱ 18. ԱՐԱԲԱԿԱՆ ԽԱԼԻՖԱԹԸ ԵՎ ՄՈՒՍՈՒԼՄԱՆԱԿԱՆ ԻՐԱՎՈՒՆՔԸ

(2 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ սեմինար)

1. Արաբական կայսրության ծագումը և զարգացումը: Արաբական թեոկրատական միապետության առանձնահատկությունները: Իսլամի դերը պետության կայացման գործում:
2. Արաբական խալիֆաթի պետական կարգը: Կենտրոնական և տեղական պետական կառավարման մարմինները: Բանակը: Դատարանը:
3. Իշխանության ապակենտրոնացումը և խալիֆաթի անկումը XI-XII դդ.:
4. Մուսուլմանական իրավունքի կայացման և զարգացման առանձնահատկությունները:
5. Մուսուլմանական իրավունքի աղբյուրները. Ղուրան, Սուննա, Իջմա, Ֆեթվա և այլն: Մուսուլմանական իրավունքի հիմնական դպրոցները:
6. Սեփականության իրավունքի կարգավորումը: Վակֆի ինստիտուտը: Պայմանագրային հարաբերությունների կարգավորումը:
7. Ամուսնաընտանեկան և ժառանգական իրավունքի յուրահատուկ ինստիտուտները:
8. Հանցագործություն և պատիժ:

*Հարցեր 1-5 - անցկացվում են ակտիվ մեթոդների կիրառմամբ **դասախոսություններ**: Ինչպես դասախոսության, այնպես էլ սեմինար պարապմունքի ընթացքում կիրառվում են՝ հիմնախնդիրային հանձնարարություններ, բանավեճ և քննարկում, դերային խաղեր:*

***Հարցեր 6-8** - ուսանողները համապատասխան ուսումնական գրականության հիման վրա յուրացնում են **ինքնուրույն աշխատանքի** ընթացքում:*

***Ուսումնական ռեսուրսներն են՝** ցուցադրական պիտույքներ (էլեկտրոնային պաստառներ, սխեմաներ), ուսումնական արդյունքին վերաբերող հարցաշարեր, իրավական խնդիրների շտեմարան, բանավեճերի կողմնորոշող թեմաներ:*

ԹԵՄԱ 19. ՕՍՄԱՆՅԱՆ ԿԱՅՍՐՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔԸ

(1 ժամ դասախոսություն, 1 ժամ սեմինար)

1. Թուրքական պետականության ձևավորումը:
2. Պետական իշխանության և կառավարման համակարգը: Ռազմավատատիրական համակարգը:
3. Տեղական կառավարումը: Դատական համակարգը: Բանակը:
4. Օսմանյան իրավական համակարգը և իրավունքի աղբյուրները: Այլազգիների կրոնաիրավական ինքնավարությունը:
5. Կանուն-նամեները: Քաղաքացիական և գույքային հարաբերությունները:
6. Ամուսնաընտանեկան իրավունքը:
7. Քրեական իրավունքը: Դատավարությունը:

***Հարցեր 1-4** անցկացվում են ակտիվ մեթոդների կիրառմամբ դասախոսություններ: Ինչպես դասախոսության, այնպես էլ սեմինար պարապմունքի ընթացքում կիրառվում են՝ հիմնախնդիրային հանձնարարություններ, բանավեճ և քննարկում, դերային խաղեր:*

Հարցեր 5-7 - ուսանողները համապատասխան ուսումնական գրականության հիման վրա յուրացնում են ինքնուրույն աշխատանքի ընթացքում:

Ուսումնական ռեսուրսներն են՝ *ցուցադրական պիտույքներ (էլեկտրոնային պաստառներ, սխեմաներ), ուսումնական արդյունքին վերաբերող հարցաշարեր, իրավական խնդիրների շտեմարան, բանավեճերի կողմնորոշող թեմաներ:*

ԹԵՄԱ 20. ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔԸ ՄԻՋՆԱԴԱՐՅԱՆ ՃԱՊՈՆԻԱՅՈՒՄ

(1 ժամ դասախոսություն, 1 ժամ սեմինար)

1. Ճապոնական ավատատիրական պետության զարգացման հիմնական փուլերը:
2. Թայքի բարեփոխումները և վաղավատատիրական պետությունը (VII դ.):
3. Կայսերական Ճապոնիայի պետական կարգերը: Սյոգունատի ռազմա-օլիգարխիական վարչաձի հաստատումը և բնութագրական գծերը (XII-XIX դդ.):
4. Կենտրոնական կառավարում (Բակուֆու): Բուդդիստական եկեղեցու դերը: Սիկկէնաթ: Տեղական կառավարումը: Դատարանը: Բանակը:
5. Միջնադարյան ճապոնիայի իրավունքը: Իրավունքի աղբյուրները: Թայխորեյի օրենսգիրքը (701 թ.):
6. Ճապոնական իրավունքի զարգացումը VIII-X դդ.: Ճապոնական իրավունքի ՙԹայխո Յորո րյո՚ ժողովածուն: Ձեյ տարիների (1231 թ.) ուլոժենիան: Քյոմմու տարիների (1334-1338 թթ.) օրենսգիրքը:
7. Գույքային հարաբերությունների կարգավորումը:
8. Քրեական և ամուսնաընտանեկան իրավունքի հիմնական ինստիտուտները: Դատավարություն:
9. Չինական իրավունքի ազդեցությունը ճապոնական իրավունքի վրա:

Հարցեր 1-5 անցկացվում են ակտիվ մեթոդների կիրառմամբ դասախոսություններ: Ինչպես դասախոսության, այնպես էլ սեմինար պարապմունքի ընացքում կիրառվում են՝ հիմնախնդիրային հանձնարարություններ, բանավեճ և քննարկում, դերային խաղեր:

Հարցեր 6-9 - ուսանողները համապատասխան ուսումնական գրականության հիման վրա յուրացնում են ինքնուրույն աշխատանքի ընթացքում:

Ուսումնական ռեսուրսներն են՝ *ցուցադրական պիտույքներ (էլեկտրոնային պաստառներ, սխեմաներ), ուսումնական արդյունքին վերաբերող հարցաշարեր, իրավական խնդիրների շտեմարան, բանավեճերի կողմնորոշող թեմաներ:*

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

Բոլոր թեմաների համար պարտադիր դասագրքեր և ուսումնական ձեռնարկներ

1. Î ìåëü÷åíêî Î.À. Âñåîáùàÿ èñòîðèÿ ãîñóäàðñòâà è ïðàâà. Ò. 1, Ò. 2, Ì ., 2005 և հետագա հրատ.:
2. Èñòîðèÿ ãîñóäàðñòâà è ïðàâà çàðóáåæíûõ ñòðàí. Ï îä ðåä. Í .À. Êðàøåíèííèêîâîé è Î.À. Æèäêîâà. Ì ., Ò. 1 - 2004, Ò. 2 – 2005 և հետագա հրատ.:
3. Èñòîðèÿ ãîñóäàðñòâà è ïðàâà çàðóáåæíûõ ñòðàí. Ï îä ðåä. Í .À. Êðàøåíèííèêîâîé è Î.À. Æèäêîâà. Ì ., ×. 1-1996, ×. 2 – 1998 և հետագա հրատ.:
4. Âñåîáùàÿ èñòîðèÿ ãîñóäàðñòâà è ïðàâà. Ï îä ðåä. Â.À. Òî ì ñèíîâà. Òî ì 1. Ì ., 2002, Òî ì 2, Ì ., 2002 և հետագա հրատ.:
5. Èñòîðèÿ ãîñóäàðñòâà è ïðàâà çàðóáåæíûõ ñòðàí. Ï îä ðåä. Ê.È. Áàòûðà, Ì ., 2004 և հետագա հրատ.:
6. Êó÷ìà Â.Â. Ãîñóäàðñòâî è ïðàâî Äðåâíåãî ìèðà è Ñðåäíèõ âåêîâ. Âîëãîãðàä. 2001 և հետագա հրատ.:
7. Պետրոսյան Ռ.Ն. Արտասահմանյան երկրների պետության և իրավունքի պատմություն, Եր., 1986,
8. Արշակյան Ա., Արտասահմանյան երկրների պետության և իրավունքի պատմություն, Եր., 2003:

Սկզբնաղբյուրներ դասընթացի բոլոր թեմաների համար

1. Õðåñòîìàòèÿ ïî èñòîðèè ãîñóäàðñòâà è ïðàâà çàðóáåæíûõ ñòðàí. Äðåâíèå è ñðåäíèå âåêà. Ñîñò. Â.À. Òîìñèíîâ. Ì., 1996.
2. Õðåñòîìàòèÿ ïî èñòîðèè ãîñóäàðñòâà è ïðàâà çàðóáåæíûõ ñòðàí. Íîâîå è íîâåèøåå âðåìÿ. Ñîñò. Í.À. Êðàøåíèííèêîâà. Ì., 1996.
3. Õðåñòîìàòèÿ ïî âñåîáùåé èñòîðèè ãîñóäàðñòâà è ïðàâà. Ïîä ðåä. Ç. Ì. ×åðíèëîâñêîãî. Ì., 1998.
4. Õðåñòîìàòèÿ ïî èñòîðèè îòå÷åñòâåííîãî ãîñóäàðñòâà è ïðàâà 1917-1991ãã. Ïîä ðåä. Î.È. ×èñòÿêîâà. Ì., 1997.
5. Õðåñòîìàòèÿ ïî èñòîðèè îòå÷åñòâåííîãî ãîñóäàðñòâà è ïðàâà. Äîîêòÿáðüñêèè ïåðèîä. Ïîä ðåä. Î.È. ×èñòÿêîâà. Ì., 1990.

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ ԸՍՏ ԱՌԱՆՁԻՆ ԲԱԺԻՆՆԵՐԻ
ԲԱԺԻՆ 1. ՀԻՆ ԱՐԵՎԵԼՔԻ ԵՐԿՐՆԵՐԻ ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆԸ

1. Древний Египет, в книге История Древнего Мира/ А.Н. Бадак и др., , Минск., 1999, с. 3--277:
2. Êîðîñòîâöåâ Ì.À. Ðåëèãèÿ äðåâíåãî Åãèïòà. Ì., 1976:
3. Лурье И.М. Очерки Древнеегиптского права 16-10 вв. до н.э.- Л., 1960:
4. Снегирев И.Л., Францов Ю.П., Древний Египет.- М., 1938:
5. Àâäèåâ Â.È. Âîåííàÿ èñòîðèÿ Äðåâíåãî Åãèïòà. Ò. 1-2. Ì., 1948:
6. Хеттская держава, в книге История Древнего Мира /А.Н. Бадак и др., , Минск., 1999, с. 456-553:
7. Древнейший Иран и Средняя Азия. Создание персидской империи Ахеменидов, в книге История Древнего Мира /А.Н. Бадак и др., , Минск., 1999, с. 663-701:
8. Բայբուրդյան Վահան, Իրանի պատմություն, Երևան, 2005:
9. Антология мировой правовой мысли. В 5 т. Т. 1. Античный мир и восточные цивилизации /Отв. ред. Л.Р. Сюкияйнен. М., 1999.
10. Законы Вавилона, Ассирии и Хеттского царства //Предисл., пер. и коммент. Под ред. И.М. Дьяконова //Вестник древней истории (далее – ВДИ). 1952. № 3-4.
11. Дандамаев М.А. Рабство в Вавилонии. М., 1982.
12. Емельянов В.В. Древний Шумер. СПб., 2001.
13. Ключков И.С. Древняя культура Вавилона (человек, судьба, время). М., 1983.
14. Крашенинникова Н.А. История права Востока. М., 1994.
15. Оппенхейм Н. Древняя Месопотамия. Портрет погибшей цивилизации. М., 1990.
16. Якобсон В.А. Возникновение писанного права в Древней Месопотамии // ВДИ. 1984. № 4.
17. Якобсон В.А. “Кража” и “грабеж” по законам Хаммурапи //Палестинский сборник. Вып. 26. М., 1978.
18. Крашенинникова Н.А. История права Востока. М., 1994.
19. Артхашастра, или Наука политики /Пер. с санскр. В.И. Вострякова, Е.Е. Обермиллера, Б.В. Семичева. М.; Л., 1959; М., 1993.
20. Законы Ману / Пер. С.Л. Эльмановича, испр. и доп. С.Т. Ильиным. М., 1960.
21. “Область деятельности судей”; Книга III “Артхашастры” /Пер. А.А. Вигасина и А.М. Самозванцева //Вигасин А.А., Самозванцев А.М. “Артхашастра”. Проблемы социальной структуры и права. М., 1984.
22. Вигасин А.А. “Уста о рабах” в Артхашастре Каутильи // ВДИ. 1976. № 4.
23. Вигасин А.А. Юридическая тематика в композиции дхармашастр // Санскрит и древнеиндийская культура. М., 1979.
24. Гусева Н.Е. Индуизм. История формирования, культовая практика. М., 1977.
25. Ильин Г.Ф. Основные проблемы рабства в Древней Индии //История и культура Древней Индии. М., 1963.
26. Крашенинникова Н.А. Индусское право: история и современность. М., 1982.
27. Кузнецов А.А. Эволюция индийской касты. М., 1983.
28. Самозванцев А.М. Правовой текст дхармашастры. М., 1991.
29. Самозванцев А.М. Теория собственности в Древней Индии. М., 1978.
30. Âàñèëüåâ Ë.Ñ Ïðîáëåìû ãåíåçèñà Êèòàéñêîãî ãîñóäàðñòâà.- Ì., 1983:
31. Âàñèëüåâ Ë.Ñ Èñòîðèÿ Âîñòîêà. Ò. 1, Ì., 1993:
32. Рогожин А.И., Страхов Н.Н., Èñòîðèÿ ãîñóäàðñòâà è ïðàâà Китая.- М., 1960:
33. Беленький М.С. Иудаизм, М., 1974;
34. Телушкин Р. Еврейский мир. Важнейшие знания о еврейском народе, его истории и религии, М., 1998:
35. Бренье Ф. Евреи и Талмуд. Париж, 1928:
36. Покровский Э.Я. Разделение еврейского царства, СПб., 1896:

37. Богородский Я.А. Еврейские цари. Казан, 1884:
38. Толкования Библия, или комментарий на все книги Св. Писания Ветхого и Нового Завета: Т. 2, Книга судей. Стокгольм, 1987:
39. Крывелев И.А. Библия: историко-критический анализ. М., 1985:
40. Graetz H. Geschicte der Juden: 1 1 Bande. Berlin,1853-1876:
41. Rodkin-son M. History of the Talmud, N.Y. 1903:
42. Strak H. Einleitung in den Talmud. Munich, 1908;
43. Kastein J. History and Destiny of the Jews. N.Y., 1933;

ԲԱԺԻՆ 2. ԱՆՏԻԿ ԱՇԽԱՐՀԻ ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆԸ

1. Андреев ЮВ. Ранегреческий полис. Гомеровский период. Л., 1976:
2. Боннар А., Греческая Цивилизация, Т. 1-3, М., 1995:
3. Глускина Л.М., Проблемы социально-экономической историй Афин 4-ого в. Д,н,э., Л., 1975:
4. Громаков Б.С. История рабовладельческого государства и права /Афины и Рим/. М., 1986:
5. Кечекян С.Ф. Государство и право Древней Греции. М., 1963:
6. Законы XII таблиц / Текст. пер., вступ. ст. Л.Л. Кофанова; Отв. ред. В.И. Уколова. М., 1996.
7. Андреев М. Недвижимая собственность в Риме до XII таблиц // ВДИ. 1955. № 1. С. 142-146.
8. Бартошек М. Римское право. Понятия, термины, определения. М., 1989.
9. Гунтер Р. К развитию социальной и имущественной дифференциации в древнейшем Риме // ВДИ. 1959. № 1. С. 52-83.
10. Дождев Д.В. Римское архаическое наследственное право. М., 1993.
11. Кофанов Л.Л. Владение и собственность в Законах XII таблиц // Древнее право. Ius antiquum. 2000. № 6. С. 146-159.
12. Кофанов Л.Л. Обязательственное право в архаическом Риме (VI-IV вв. до н.э.). М., 1994.
13. Кофанов Л.Л. Характер коллегий и проблема неразделенной коллективной собственности erctum non citum в Законах XII таблиц // Антиковедение и медиевистика: Сб. науч. трудов. Вып. 2. Ярославль, 2000. С. 14-25.
14. Никольский Б.В. Система и текст XII таблиц. Исследование по истории римского права. СПб., 1897.
15. Покровский И.А. История римского права. СПб., 1998.
16. Римское частное право / Под ред. И.Б. Новицкого, И.С. Перетерского. М., 1995.
17. Савельев В.А. Римское частное право (проблемы истории и теории). М., 1995.
18. Гай. Институции / Пер. с лат. Ф. Дыдынского; Под ред. В.А. Савельева, Л.Л. Кофанова. М., 1997.
19. Бартошек М. Римское право. Понятия, термины, определения. М., 1989.
20. Гримм Э.Д. К вопросу о природе владения по римскому праву // Журнал гражданского и уголовного права. 1894. Вып. 10.
21. Гусаков А. Деликты и договоры как источники обязательств в системе цивильного права Древнего Рима. М., 1896.
22. Дождев Д.В. Основание защиты владения в римском праве. М., 1996.
23. Дорн Л. Об узуфрукте по римскому праву. СПб., 1871.
24. Зелер В. Учение о праве общей собственности по римскому праву. Харьков, 1895.
25. Иеринг Р. Об основании защиты владения. Пер. с нем. М., 1883.
26. Иеринг Р. Теория владения / Сокр. пер. Е.В. Васьковского. СПб., 1895.
27. Римское частное право / Под ред. И.Б. Новицкого, И.С. Перетерского. М., 1995.
28. Савельев В.А. Римское частное право (проблемы истории и теории). М., 1995.
29. Савиньи Ф.К. Обязательственное право. М., 1876.
30. Антология мировой правовой мысли. В 5 т. Т. 2. Европа в V-XVII вв. М., 1999. С. 100-128.

ԲԱԺԻՆ 3. ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ԵՐԿՐՆԵՐԻ ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆԸ ՄԻՋԻՆ ԴԱՐԵՐՈՒՄ

1. Âñåîáùàÿ èñòîðèÿ ãîñóäàðñòâà è ïðàâà. Ïîä ðåä. Â.À. Òîìñèíîâà. Òîì 1. Ì., 2002, Òîì 2, Ì., 2002 և հետագա հրատ.:
2. Èñòîðèÿ ãîñóäàðñòâà è ïðàâà çàðóáåæíûõ ñòðàí. Ïîä ðåä. Í.À. Êðàøåíèííèêîâîé è Î.À. Æèäêîâà. Ì., ×. 2 – 1998 և հետագա հրատ.:
3. Èñòîðèÿ ãîñóäàðñòâà è ïðàâà çàðóáåæíûõ ñòðàí. Ïîä ðåä. Ê.È. Áàòûðà, Ì., 2004 և հետագա հրատ.:
4. Êó÷ìà Â.Â. Ãîñóäàðñòâî è ïðàâî Äðåâíåãî ìèðà è Ñðåäíèõ âåêîâ. Âîëãîãðàä. 2001 և հետագա հրատ.:
5. Салическая правда / Пер. Н.П. Грацианского; Под ред. В.Ф. Семенова. М., 1950.

6. Гуревич А.Л. Проблемы генезиса феодализма в Западной Европе. М., 1970.
7. Дряхлов В.Н. Языческие реликты в судебных обычаях франков по “Салической правде” // Труды Кировского филиала МГЮА. Киров, 1999. № 3. С. 234-239.
8. Золотарев А.Ю. Судебная система у салических франков в V-VII вв. // Новик. Вып. 3. Воронеж, 2000.
9. Корсунский А.Р. Образование раннефеодального государства в Западной Европе. М., 1963.
10. Корсунский А.Р., Гюнтер Р. Упадок и гибель Западной Римской империи и возникновение германских королевств (до середины VI в.). М., 1984.
11. Лебек С. Происхождение франков V-IX вв. М., 1993.
12. Малов В.Н. Меровинги // Вопросы истории. М., 2000. № 6. С. 150-158.
13. Мальцев Г.В. Пять лекций о происхождении и ранних формах права и государства. М., 2000.
14. Неусыхин А.И. Проблемы европейского феодализма. М., 1974.
15. Серовайский Я.Д. Сообщения Цезаря об аграрном строе германцев в соотношении с данными новейших археологических исследований // Средние века. М., 2000. Вып. 61.
16. Сутыгина О.А. К проблеме эволюции собственности и представлений о ней в варварских обществах (на основе сравнительного анализа данных Салической и Рипуарской правд) // Вестник Удмуртского университета. Ижевск, 1995. № 2. С. 33-44.
17. Антология мировой правовой мысли. В 5 т. Т. 2. Европа V-XVII вв. М., 1999. С. 452-470.
18. Хрестоматия памятников феодального государства и права стран Европы / Под ред. В.М. Корецкого. М., 1961.
19. Батыр К.И. История феодального государства Франции. М., 1975.
20. Берман Г. Западная традиция права: эпоха формирования. М., 1994.
21. Сказкин С.Д. Февдист Эрве и его учение о цензиве // Избранные труды по истории. М., 1973.
22. Хачатурян Н.А. Возникновение Генеральных штатов во Франции. М., 1976.
23. Хачатурян Н.А. Сословная монархия во Франции (XIII-XV вв.). М.,. 1984.
24. Петрушевский Д.М. Памятники истории Англии XI-XIII в. М., 1936. С. 96-117.
25. Хрестоматия памятников феодального государства и права стран Европы. М., 1961.
26. Берман Г.Дж. Западная традиция права: эпоха формирования. М., 1994.
27. Виноградова М.В. Преступления и наказания в английском маноре конца XIV в. // Право в средневековом мире. М., 2001.
28. Гутнова Н.Д. Происхождение английского парламента. М., 1960.
29. Косминский Е.А. Исследование по аграрной истории Англии XIII в. М., 1947.
30. Крашенинникова Н.А. Великая хартия вольностей 1215 г. (Современная интерпретация) // Вестник МГУ. Серия “Право”. 2002. № 3.
31. Лесниов М.П. Этюды о Великой хартии вольностей. М., 1926.
32. Петрушевский Д.М. Великая Хартия Вольностей и конституционная борьба в английском обществе во второй половине XIII в. М., 1918.
33. Петрушевский Д.М. Очерки истории английского государства и общества в средние века. М., 1937.
34. Савин А.Н. О тридцать девятой статье Великой хартии вольностей //Исторические известия. 1917. №1-2.
35. Черниловский З.М. Великая хартия вольностей // Вопросы политической организации рабовладельческого и феодального общества. Свердловск, 1984.
36. Чиркин С.В. Вступительная статья к Великой хартии вольностей // Документы по истории зарубежного права. М., 1987.
37. Штокмар В.В. История Англии в средние века. СПб., 2000.
38. Антология мировой правовой мысли. В 5 г. Т. 2. Европа V-XVII вв. М., 1999.
39. Саксонское зерцало. Памятник, комментарии, исследования / Отв. ред. В.М. Кореций. М., 1985.
40. Хрестоматия памятников феодального государства и права стран Европы / Под ред. В.М. Корецкого. М., 1961.
41. Берман Г. Западная традиция права: эпоха формирования. М., 1994.

42. Антология мировой правовой мысли. В 5 т. Т. 2. Европа V-XVII вв. М., 1999. С. 759-771.
43. Каролина. Алма-Ата, 1967.
44. Аннерс Э. История европейского права. М., 1994.
45. Григулевич И.Р. История инквизиции. М., 1970.
46. История инквизиции. Средневековые процессы о ведьмах. М., 2001.
47. Ли Г.Ч. История инквизиции в средние века. В 2 т. СПб., 1911-1912.
48. Лютер Мартин. О светской власти // Антология мировой правовой мысли. Т. 2. М., 1999. С. 668-670.
49. Немилов А.Н. Немецкие гуманисты XV в. Л., 1979.
50. Утевский Б.С. История уголовного права буржуазных государств. М., 1950. С. 93-99.
51. Чельцов-Бебутов М.А. Курс уголовно-процессуального права. СПб., 1995. С. 276-285.
52. Энгельс Ф. Крестьянская война в Германии // Маркс К., Энгельс Ф. Соч. 2-е изд. Т. 7. С. 357.

ԲԱԺԻՆ 4. ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔԸ ԱՐԵՎԵԼՔԻ ՄԻՋՆԱԴԱՐՅԱՆ ԵՐԿՐՆԵՐՈՒՄ

1. Эклога. Византийский законодательный свод VIII в. / Под ред. Е.Э. Липшиц. Л., 1961.
2. Азаревич Д.И. История византийского права. Т. 1. Ч 1. Ярославль, 1876; Ч. 2. Ярославль, 1877.
3. Куликовский Ю.А. История Византии. Т. III. 602-717 годы. СПб., 1996.
4. Липшиц Е.Э. Суд и процесс в Византии (IV-VIII вв.). М., 1976.
5. Медведев И.П. Византийская правовая культура. М., 2001.
6. Цыпин В.А. Церковное право. М., 1994.
7. Уголовные установления Тан с разъяснениями (Тан дюй шу и) Введ., пер. с кит. и коммент. В.М. Рыбакова. Цзюани 1-8. СПб., 1999; Цзюани 9-16. СПб., 2002.
8. Козина Е.М. Социально-правовое положение зависимого населения в Китае // Рабство в странах Востока в средние века. М., 1986.
9. Кычанов Е.И. Основы средневекового китайского права (VII-XIII вв.). М., 1986.
10. Попов П.С. Краткий исторический очерк уголовного законодательства Китая с древнейших времен до второй половины X века. СПб., 1880.
11. Рыбаков В.М. Правовые привилегии и понятие “тени” (по материалам Танского кодекса (“Тан люй шу и”)) //Общество и государство в Китае. М., 1981.
12. Рыбаков В.М. Танское законодательство о преступлениях против имущества // Петербургское востоковедение. Вып. 1. СПб., 1992.
13. Танское законодательство о преступлениях против имущества / Пер. с кит., вступ. и коммент. В.М. Рыбакова. Ч. 1 //Народы Азии и Африки. 1985. № 6.
14. Новичев А.Д. История Турции. Т. 1, “Эпоха феодализма”, (11-18), Л., 1963:
15. Новичев А.Д. История Турции. Т. 2, “Новое время”, часть первая, (1792-1839), Л., 1968:
16. Новичев А.Д. История Турции. Т. 3, “Новое время”, часть вторая, (1839-1853), Л., 1973:
17. Новичев А.Д. История Турции. Т. 3, “Новое время”, часть третья, (1853-1875), Л., 1975:

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆՅԱՆ ԵՐԿՐՆԵՐԻ ՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԻՐԱՎՈՒՆՔԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ-1
ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՐՑԱՇԱՐԱՆ

Առաջին ընթացիկ գրավոր քննություն

1. Արտասահմանյան երկրների պետության և իրավունքի պատմության հետազոտման առարկան
2. Արտասահմանյան երկրների պետության և իրավունքի պատմության պարբերացումը
3. Հասարակական-պետական կարգերի առանձնահատկությունները Հին Արևելքում
4. Հասարակական-պետական կարգերի առանձնահատկությունները Անտիկ աշխարհում
5. Հին Եգիպտոսի պետության զարգացման փուլերը և հասարակական կարգերը
6. Հին Եգիպտոսի պետական կարգերը վաղ և հին թագավորության շրջանում
7. Հին Եգիպտոսի պետական կարգերը միջին և նոր թագավորության շրջանում
8. Հին Եգիպտոսի իրավունքի աղբյուրները, ամուսնաընտանեկան և ժառանգական իրավունքը
9. Սեփականության և պարտավորական իրավունքը Հին Եգիպտոսում
10. Քրեական իրավունքը և դատավարական իրավունքը Հին Եգիպտոսում
11. Պետության առաջացումը և զարգացումը Հին Միջագետքում
12. Բաբելոնի հասարակական կարգը Համմուրաբիի ժամանակաշրջանում
13. Բաբելոն կենտրոնացված պետության պետական կարգը
14. Իրավունքի աղբյուրները Հին Միջագետքում
15. Սեփականության իրավունքը, պարտավորությունները Միջագետքում
16. Ամուսնաընտանեկան և ժառանգական իրավունքը Միջագետքում
17. Քրեական իրավունքը և դատավարությունը Հին Բաբելոնում
18. Հին Հնդկաստանի հասարակական կարգերը: Դասային-վառնայական բաժանումը
19. Հին Հնդկաստանի պետական կարգը
20. Հնդկաստանի իրավունքի աղբյուրները: Մանուի օրենքները
21. Հնդկաստանի սեփականության և պարտավորական իրավունքը
22. Հին Հնդկաստանի ընտանեկան և ժառանգական իրավունքը
23. Քրեական իրավունքը և դատավարությունը Հին Հնդկաստանում
24. Չինաստանի հասարակական-պետական կարգերը Շան (ին), Չժոու, Հան և Ցին դինաստիաների շրջանում
25. Շան Յանի բարեփոխումները (մ.թ.ա. IIIդ.) Հին Չինաստանում
26. Չինաստանի իրավունքի աղբյուրները: Լեգիզմ և կոնֆուցիականություն
27. Սեփականության, պարտավորական իրավունքը Հին Չինաստանում
28. Ամուսնական և ժառանգական իրավունքը Հին Չինաստանում
29. Քրեական և դատավարական իրավունքը Հին Չինաստանում
30. Քաղաքական համայնքի ձևավորումը և պետության կայացումը Հունաստանում
31. Աթենքի հասարակական կարգերը և կառավարումը մթա 9-6 դդ
32. Աթենքի հասարակական կարգերը մթա 5-4 դդ
33. Սոլոնի, Պիսիստրատեսի և Կլիսթենեսի բարեփոխումները Աթենքում
34. Աթենքի ստրկատիրական պետության կառավարման համակարգը մթա 5-4 դդ
35. Աթենական իրավունքի աղբյուրները: Գույքային և պարտավորական հարաբերությունների կարգավորումը Աթենքում
36. Ամուսնաընտանեկան և ժառանգական իրավունքը Աթենքում
37. Քրեական իրավունքը և դատավարությունը Աթենքում
38. Սպարտայի պետության առաջացումը և հասարակական կարգերը
39. Սպարտայի կառավարման համակարգը
40. Պետության ծագումը Հռոմում և զարգացման շրջանները
41. Հասարակական կարգը Հռոմում թագավորության շրջանում
42. Սերվիոս Տուլոսի բարեփոխումները Հռոմում
43. Պետական կարգը Հռոմում հանրապետության շրջանում
44. Հռոմեական հանրապետության ճգնաժամը և դիկտատորական ռեժիմները
45. Կառավարման միապետական ձևի հաստատումը Հռոմում. զարգացման շրջանները

46. Իրավունքի աղբյուրների զարգացումը Հին Հռոմում: 12 աղյուսների օրենքը
47. Սեփականության և պարտավորական իրավունքը Հռոմում
48. Ամուսնաընտանեկան և ժառանգական իրավունքը Հռոմում

Երկրորդ ընթացիկ գրավոր քննություն

1. Միջնադարյան ավատական հասարակության կայացումը և հասարակական կարգի գծերը
2. Ֆեոդալական հասարակության և պետաիրավական համակարգի զարգացման փուլերը
3. Ֆեոդալական հասարակատնտեսական կարգերի բնութագիրը և ֆեոդալական սեփականության առանձնահատուկ գծերը
4. Եկեղեցին և հոգևորականությունը եվրոպական միջնադարյան պետությունների քաղաքական համակարգում:
5. Եկեղեցու պայքարը հերետիկոսության դեմ և ինկվիզիցիան
6. Քաղաքները եվրոպական միջնադարյան պետությունների քաղաքական համակար•ում:
7. Ֆեոդալական իրավունքի բնորոշ •ծերը
8. Ֆրանկների ավատատիրական պետության առաջացումը և հասարակական ու պետական կար•ը Մերովինգների շրջանում
9. Կարոլինգների ֆրանկյան կայսրության պետական կարգը, բանակը, դատարանը:
10. Ֆրանկների վաղավատական իրավունքի աղբյուրները
11. Սեփականության, պարտավորական, ամուսնաան ինստիտուտները ըստ Սալիկյան պրավդայի
12. Հանցագործությունը, պատիժը և դատավարությունը ըստ Սալիկյան պրավդայի
13. Վաղ ավատական Ֆրանսիայի հասարակական և պետական կարգերը
14. Ֆրանսիայի դասային-ներկայացուցչական միապետության հասարակական-պետական կարգը
15. Բացարձակ միապետությունը Ֆրանսիայում. հասարակական և պետական կարգը
16. Ֆրանսիայի ավատական իրավունքը. աղբյուրները և սեփականության իրավունքը
17. Ֆրանսիայի ավատական իրավունքի պարատավորական, քրեական, դատավարական ինստիտուտները
18. Վաղավատական միապետությունը Գերմանիայում. հասարակական և պետական կար•երը
19. Ֆեոդալական պետությունը Գերմանիայում տարածքային մասնատվածության ժամանակաշրջանում (13-19-րդ դարեր). հասարակական և պետական կարգերը
20. Գերմանական ֆեոդալական իրավունքի աղբյուրները
21. Գերմանական ֆեոդալական իրավունքի հիմնական իրավական ինստիտուտները
22. Անգլիական վաղավատական միապետության զարգացման փուլերը /8-11, 11-13-րդ դ/
23. Դասային ներկայացուցչական միապետությունը Անգլիայում
24. Բացարձակ միապետությունը Անգլիայում
25. Անգլիայի ավատական իրավունքի աղբյուրները, սեփականության, պարտավորական իրավունքը
26. Քրեական և դատավարական իրավունքը ավատատիրական Անգլիայում
27. Բյուզանդիայի հասարակական և պետական կարգերը
28. Բյուզանդական իրավունքի ընդհանուր բնութագիրը և աղբյուրները
29. Բյուզանդական իրավունքի հիմնական ինստիտուտները:
30. Արաբական թեոկրատական միապետություն. կայացումը, կառավարման համակարգը:
31. Մուսուլմանական իրավունք. առանձնահատկությունները, աղբյուրները
32. Մուսուլմանական իրավունքի հիմնական ինստիտուտները
33. Ճապոնական միջնադարյան պետության հասարակական կարգերը
34. Ճապոնական միջնադարյան միապետության պետական կարգերը
35. Միջնադարյան ճապոնական իրավունքը. աղբյուրները և հիմնական ինստիտուտները: